

Sygn. akt I NSW 58/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z wniosku S.K.

o stwierdzenie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 15 czerwca 2020 r.

postanawia:

odrzucić wniosek.

UZASADNIENIE

S.K., pismem z 28 maja 2020 r. (data stempla pocztowego), wniósł o stwierdzenie ważności oraz poprawności wyboru S.J.Ż. na stanowisko Prezydenta RP, który odbył się 10 maja 2020 r. w lokalu wyborczym przy ul. [...] w W..

W odpowiedzi na powyższe, Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW lub Komisja) wyjaśniła, że w związku z tym, iż głosowanie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. nie odbyło się, Komisja działając na podstawie art. 293 § 1 w związku z § 3 oraz w związku z art. 160 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019, poz. 684 i 1504 oraz 2020, poz. 568, dalej: k.wyb.), w dniu 10 maja 2020 r., podjęła „uchwałę nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów

w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”, co jest równoważne w skutkach z przewidzianym w art. 293 § 3 k.wyb. brakiem możliwości głosowania ze względu na brak kandydatów. W konsekwencji proces wyborczy dotyczący wyborów Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. został zakończony. Uchwała została przekazana Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz podana do publicznej wiadomości, a także przekazana do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Komisja stwierdziła jednocześnie, że z uwagi na brak możliwości głosowania na kandydatów i nieprzeprowadzenie w związku z tym głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r., nie mogła m.in.:

1. ustalić wyników głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej i sporządzić protokół głosowania (art. 316 k.wyb.);
2. stwierdzić, w drodze uchwały, wyniku wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 317 § 1 k.wyb.);
3. podać do publicznej wiadomości wyników głosowania i wyniku wyborów, w formie obwieszczenia, które podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw (art. 318 § 1 i 3 k.wyb.).

Zdaniem PKW brak było także podstaw do sporządzenia i przekazania Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Sądowi Najwyższemu sprawozdania z wyborów, gdyż zgodnie z art. 320 k.wyb. sporządza się je nie później niż 14. dnia po podaniu do publicznej wiadomości wyników wyborów, które nie zostały ustalone w konsekwencji nieprzeprowadzenia głosowania. Komisja wskazała także, że brak możliwości stwierdzenia wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz podania go do wiadomości publicznej oznacza, że nie otworzył się termin do wnoszenia protestów wyborczych, o którym mowa w art. 321 § 1 k.wyb.

Z przedstawionych wyżej względów oraz biorąc pod uwagę, że przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują środka odwoławczego od powołanej wyżej uchwały, PKW wniosła o pozostawienie protestu wyborczego bez rozpoznania z uwagi na brak podstawy do jego wniesienia.

Prokurator Generalny wyraził opinię, że wniosek należy odrzucić. W uzasadnieniu Prokurator Generalny wskazał na treść uchwały PKW nr 129/2020 z 10 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania

na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz fakt, że wybory prezydenckie w dniu 10 maja 2020 r. nie odbyły się. Wobec powyższego wybór Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie dokonał się, Komisja nie miała możliwości podania wyników wyborów ani nie sporządziła sprawozdania z ich przebiegu, ze względu na niedojście ich do skutku. Prokurator Generalny podkreślił, że Sąd Najwyższy w kwestii ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej orzeka z mocy prawa, nie zaś na wniosek. Wyborca nie jest uczestnikiem posiedzenia przed Sądem Najwyższym, na którym podejmowana jest uchwała w sprawie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Uczestnikami tego postępowania są zgodnie z art. 324 § 2 k.wyb. Prokurator Generalny oraz Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej. Udział wyborców w przedmiotowym postępowaniu nie sprowadza się do jego wszczęcia, lecz polega na swoistej sygnalizacji ewentualnych nieprawidłowości rzutujących na wynik w drodze protestu wyborczego. Pan S.K. nie jest uprawniony do inicjowania procedury w przedmiocie stwierdzenia ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zatem wniosek powinien zostać odrzucony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 324 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz po rozpoznaniu protestów rozstrzyga o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. Zgodnie natomiast z art. 324 § 2 k.wyb. uchwałę w sprawie, o której mowa w § 1, Sąd Najwyższy podejmuje w ciągu 30 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą, na posiedzeniu z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

S.K. wniósł o stwierdzenie ważności wyboru prezydenta RP, który odbył się 10 maja 2020 r. Zgodnie z treścią art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborca, czyli osoba posiadająca w dniu odbywania się wyborów, prawo do biernego w nich udziału, jest także uprawniona do zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach

określonych w Kodeksie wyborczym. Ustawodawca zdecydował o ścisłym powiązaniu ze sobą biernego prawa wyborczego z prawem do zgłoszenia w określonym trybie procesowym, stwierdzonych przez niego nieprawidłowości w przebiegu procesu wyborczego, obwarowanego licznymi zasadami, które to naruszenie mogło mieć wpływ na wynik danych wyborów. Jak słusznie zauważył Prokurator Generalny, wyborcy mają prawo do zgłoszenia naruszenia zasad określonych w Kodeksie wyborczym oraz przepisach Kodeksu karnego, odnoszących się do procesu wyborczego. Ustanowiona w Kodeksie wyborczym procedura rozpatrywania protestów przebiega dwuetapowo. Pierwszy etap to rozpatrywanie protestów w postępowaniu nieprocesowym procedury cywilnej przez trzyosobowe składy sędziowskie, które wydają opinię w sprawie protestu (art. 323 k.wyb.). Sąd Najwyższy może wyrazić opinię w sprawie wniesionego protestu, uznając go za zasadny lub niezasadny, może także pozostawić protest bez dalszego biegu, gdy nie spełnia on wymagań określonych w art. 321 k.wyb. Protesty wyborcze stanowią podstawę do orzeczenia przez Sąd Najwyższy ważności wyborów, jednak wyborcy nie są uczestnikami tego postępowania. Wyborca nie posiada zdolności procesowej do zainicjowania postępowania przed Sądem Najwyższym w przedmiocie stwierdzenia ważności wyboru Prezydenta RP. Wydanie przez Sąd Najwyższy uchwały o ważności wyborów następuje z mocy prawa, w terminie określonym w Kodeksie wyborczym, po rozpoznaniu wszystkich protestów wyborczych, na podstawie sprawozdania Państwowej Komisji Wyborczej, przy udziale Przewodniczącego PKW oraz Prokuratora Generalnego.

Mając na uwadze powyższe, wniosek S.K., na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 324 § 1 k.wyb. należało odrzucić.